

Dagboek 24

30 september

Vanmorgen gaan we nog voor het ontbijt op pad. Ds. Koy neemt ons mee naar de top van een berg vanwaar we een prachtig uitzicht hebben over Mondulkiri. Het weer is goed en het uitzicht inderdaad adembenemend. Daarna ontbijten we bij een lokale eetgelegenheid. Het is er druk en gezellig. We eten friet noodles of friet rice met groente en kip. Na het ontbijt gaat ds. Koy met zijn vrouw naar een feestelijke opening van een kerkgebouw in de buurt. Kia neemt ons mee naar een kleine christengemeente in Kaoh Nheaek. De mensen die hier wonen behoren tot de Phnong stam en zijn erg arm in onze ogen. De huizen zijn niet meer dan hutjes op palen of soms op de grond. Ze hebben echter wel voldoende eten en drinken, ze verbouwen groenten en houden varkens. Als het eten niet voldoende is, kunnen ze jagen in de jungle om zo aan vlees te komen. Maar daar houdt ook alles mee op. Geen mooie kleren, geen meubels, geen speelgoed.... Toch maken ze zo op het eerste gezicht best een tevreden indruk.

De gemeente bestaat nog maar kort. Ongeveer een jaar geleden zijn deze mensen christen geworden. De gemeente bestaat uit 6 gezinnen met totaal 22 leden. Er is een kerkleider en een assistent. De assistent heeft zojuist een opleiding afgerond aan de bijbelschool in Elim.

De gemeenteleden komen op vrijdag, zaterdag en zondag bij elkaar om uit de bijbel te lezen, God lof te brengen en te bidden. Dit gebeurt in een schuur bij de kerkleider thuis. Ook nu komen er van diverse kanten kerkleden om ons te begroeten. Iedereen is blij om Kia te zien en daarna worden ook wij heel hartelijk welkom geheten. Wat een bijzondere ontmoeting... Midden in de schuur is een soort podium gemaakt van planken. De gemeenteleden gaan zitten op

Iedereen luistert naar de uitleg van het bijbelgedeelte

de planken en ook wij worden uitgenodigd om te gaan zitten. Schuin achter het 'podium' staat een tweepersoons bed dat ook dient als zitplaats. Een aantal jongens nemen daar plaats. Langs de andere wand liggen planken en allerlei spullen. Er staat zelfs een oude Singer naaimachine met draad er in. Wordt nog gebruikt dus. Samen zingen we een aantal liederen in het Khmer en engels/nederlands zoals 'Wat een vriend is onze Jezus' en 'How great thou art'. Daarna is Frits aan de beurt. Hij vertelt wie wij zijn en waar we vandaan komen. Natuurlijk moet alles vertaald worden door Kia maar dat gaat heel goed. Frits geeft aan dat wij het in Nederland zo ontzettend goed hebben en dat we daarom willen delen van wat God ons geeft. Frits zegt ook dat we heel blij zijn om hier op deze plaats samen met medechristenen God te loven en te prijzen. Hij bedankt de gemeenteleden voor het warme onthaal en benadrukt dat we samen kinderen van God zijn. Daarna deelt Beja een aantal stickers uit met daarop een foto van een prachtige ondergaande zon en met de tekst in Khmer: 'En zie, Ik ben met u al de dagen tot aan de voleinding der wereld.' Ook mogen wij als bezoekers uit Nederland een lied zingen. We kiezen voor het lied: 'Ga met God en Hij zal met je zijn.' en zingen dit nadat Beja heeft uitgelegd wat het lied betekent. Wat is het indrukwekkend om dit mee te maken. Samen met deze jonge christenen die nog maar zo kort geleden kennism gemaakt hebben met het evangelie, die net als wij geloven in God de Vader. En in Zijn Zoon die voor hen en voor ons gestorven is. Wat een ervaring, niet in woorden uit te drukken.... Kia komt met enige regelmaat bij deze gemeente op bezoek om

hen te bemoedigen en samen een eredienst te houden. Hij heeft de gemeente een gitaar gegeven en geeft ook les zodat de lofprijzing begeleid kan worden met muziek. Kia leest een gedeelte uit de bijbel over de rijke man en de arme Lazarus (Lucas 16:19-31). Daarna houdt hij een korte overdenking over dit gedeelte. Daarna vraagt de kerkleider of we voor hen willen bidden. Hij vraagt ons te bidden voor een ziek kind in de gemeente die op 3-jarige leeftijd problemen kreeg in zijn hersenen en sindsdien gaat het niet goed met haar. Ze is nu 10 jaar en wordt door haar moeder gedragen op de rug. Ze kan wel lopen maar dan is ze niet goed te hanteren vanwege een verstandelijke beperking. Ook blijkt ze vaak aanvallen te hebben. Ze heeft in het verleden medicijnen gehad maar daar werd ze heel suf van. Uit het verhaal blijkt dat ze hoogstwaarschijnlijk lijdt aan epilepsie maar dat er helaas geen geld is om medicijnen tegen de aanvallen te kopen. In Phnom Penh zijn de medicijnen gratis te krijgen maar de reis daar naar toe is lang en moeilijk en kost natuurlijk ook geld. Kees adviseert toch om naar een kliniek in de buurt te gaan en te vragen om andere medicijnen die de aanvallen aanzienlijk zouden kunnen verminderen. We geven haar voor nu wat geld om medicijnen te kopen totdat ze gezien is door een arts. Ook vraagt de gemeente of we voor hen willen bidden zodat ze mogen groeien in het geloof. Tot slot wordt gebed gevraagd voor hun grote wens: een eigen kerkgebouw. Het gebouw waar we nu zitten blijkt een woonhuis/schuur te zijn van de kerkleider. Er is grond beschikbaar voor een nieuw gebouw en ook laten ze een tekening zien hoe de kerk er uit moet gaan zien. Het moet zeker groter worden dan wat nu beschikbaar is. Ze gaan namelijk regelmatig naar andere buurdorpjes om daar van God te vertellen. Er is dus grote kans dat de gemeente zal gaan uitbreiden. Wat een vertrouwen in God! Daar kunnen wij van leren. Op onze vraag of er voldoende geld is, krijgen we een duidelijk antwoord: er is nog geen geld maar deze mensen hebben er alle vertrouwen in dat God zal zorgen voor deze gemeente. Dan bidt Frits met ons en vraagt God om Zijn zegen over de gemeente.

Afscheid maar niet voor altijd!

Natuurlijk willen ze nog de plek laten zien waar het kerkgebouw moet komen te staan. Dus lopen we door de modder en de struiken naar een stuk grond waar inmiddels de bomen gekapt zijn maar meer zien wij niet. Zij wel. Zij zien daar al hun prachtig nieuwe kerk-gebouw staan met ruimte voor nog veel meer nieuwe kerkleden...

Tijd voor afscheid. Maar niet voor altijd. We zien elkaar terug, ook al is het

misschien niet hier op aarde. We zeggen dus: tot ziens! Wat een prachtige morgen! We zijn heel erg dankbaar dat we dit mogen meemaken. We kwamen om hen te bemoedigen maar we gaan zelf bemoedigd terug. We lunchen ergens langs de weg en wachten daar op ds. Koy en zijn vrouw. Daarna gaan we samen naar een prachtig vulkanisch meer met heel helder water. We maken wat foto's en kijken natuurlijk ook even bij de souvenirs. Dan is het alweer tijd om een guesthouse op te zoeken en een gelegenheid om te eten. We vinden beide en sluiten de dag moe maar zeer tevreden af.

Vrijdag 1 oktober

Na een goede nachtrust ontmoeten we elkaar om 8 uur in de hal van het guesthouse. We gaan ontbijten en rijden met twee auto's richting de Vietnamese grens. Onderweg pikken we Thom op. Hij is een vriend van Kia, ze kennen elkaar onder andere van de bijbelschool in Elim. Bij de grensovergang stappen we even uit en maken een paar foto's. Daarna gaan ds. Koy en zijn vrouw weer naar huis, dat betekent een hele lange rit van ongeveer 8 uur. Wij gaan met Kia, Filip en Thom in de andere auto (totaal dus 8 personen). Gelukkig is het droog want er moeten dus een paar in de achterbak van de auto. Thom komt oorspronkelijk uit deze buurt en wil hier het evangelie verkondigen. In dit gebied wonen een paar bergstammen die elk een eigen dialect spreken. We gaan vanmiddag één van die stammen, de Jarai, bezoeken, een stam die bestaat uit zo'n 60 families. De leden van de stam geloven in geesten die kunnen zorgen voor hun welzijn maar ook voor ziekten en onheil. Ze moeten de geesten dus wel te vriend houden door te offeren. Dat kost veel tijd en werk. Want doe je te weinig dan is de kans op onheil wel heel groot! Het is dus een leven vol angst voor de toekomst. Ook geloven deze mensen niet in een leven na dit leven. Als ze sterven is er niets meer over, geen hemel of hel en ook geen reïncarnatie zoals de boeddhisten hier geloven. Het is een hele klus om de stam te bereiken omdat de weg door de vele regens haast onbe-gaanbaar is. Er

Met een bootje steken we de rivier over naar het dorp van de Jarai

zijn diepe sporen van meer dan 60 cm en het is spekglad. Maar Kia heeft ervaring en brengt ons veilig naar de oever van een brede rivier. Daar stappen we over op een bootje om het dorp van de Jarai te kunnen bereiken. De steile oevers zijn ook heel glibberig maar we komen veilig aan in het dorp. Daar wacht ons een hartelijk welkom door leden van de kleine christengemeente waarvan Thom de kerkleider is. Uit alle hoeken en gaten komen kinderen,

De kerkzaal

tieners, vrouwen met kinderen op de rug of de arm, allemaal om die vreemde grote blanken te zien. We mogen met ze mee naar een huis op palen. Het is een grote ruimte met in de hoek een slaapgelegenheid, afgeschermd door een grote lap stof. Verder is het helemaal leeg. We mogen op de klaargelegde matten zitten. Maar al gauw merken ze dat die blanken niet zo lenig zijn. Dus worden er snel een paar stoelen gehaald voor de gasten. Deze christengemeente bestaat uit 7 families, totaal 50 leden.

Ze zijn nu ongeveer een jaar christen en komen wekelijks bij elkaar om te zingen en te

luisteren naar Gods woord. Een aantal van hen hebben een bijbel en ook een gezangenboek. Kia vertelt kort wie hij is en wie wij zijn. Ook Beja mag wat zeggen terwijl Kia vertaalt. Ze vertelt dat we erg blij zijn om zo ver van huis christenen te ontmoeten en dat we samen God mogen loven en prijzen ook al zijn we zo verschillend. Ze brengt de groeten over van de christenen in Nederland. Kees vertelt over het werk van een dokter, over de trainingen die we gedaan hebben voor Spie-en en ook over hygiëne en milieu. Nadat Frits nog wat verteld heeft over het werk van Spiën, gaan we zingen. We starten met het lied: 'How great thou art'. Dat zingen zij in hun Khmer-dialect en wij zingen het in de Engelse taal. Thom, de kerkleider, gaat ons voor in gebed en aansluitend lezen we Handelingen 17:22-31. Het verhaal van Paulus die in Athene veel beelden voor de verschillende afgoden ziet en ook een beeld voor de onbekende God. Kia mag de overdenking doen. Hij zegt dat wanneer je in de enige echte God gelooft, je de andere afgoden weg moet doen. Het levert niets op om te offeren aan die afgoden. Ze kunnen je niets geven. De enige echte God kan dat wel. Hij kan je alles geven wat je nodig hebt. Het enige wat deze God van ons vraagt is geloven in Hem. Dat is alles. Je hoeft deze God niets te offeren, geen fruit of voedsel. Want alles wat je hebt, heb je van Hem gekregen. Hij vraagt alleen geloof. Dat staat lijnrecht tegenover het geloof van de stamgenoten die niet bekeerd zijn. Dat geeft wel eens strubbelingen natuurlijk. Vervelend want men is hier toch veel op elkaar aangewezen.

Iedereen luistert vol aandacht naar het verhaal, ook de jeugd zit ademloos toe te kijken. Het is zo bijzonder om hier te zijn te midden van deze christenen. Buiten lopen de varkens en de kippen tussen de hutten en de struiken. Binnen is het stil. We wanen ons zelf in de tijd van de Handelingen. Veel mensen in dit dorp geloven nog in de geesten van voorouders. Maar hier, op een gewone zaterdagmiddag klinkt het evangelie van Jezus Christus, de zoon van God, die voor onze zonden stierf. We zingen: 'Welk een vriend is onze Jezus' in het Khmer-dialect en in

Het dorpsleven op een gewone zaterdagmiddag

Nederlands. Daarna bidt Thom samen met de gemeenteleden en Frits besluit het gebed met voorbede voor deze mensen. Kees bekijkt nog een aantal mensen die wat kwalen hebben en geeft advies. We delen cadeautjes uit en Beja deelt de stickers rond. Dan wordt er voor de gasten rijst met bamboe geserveerd. Uit een gesprek tijdens de maaltijd blijkt dat de meeste mensen niet kunnen lezen en schrijven. Ook is er geen school in de nabije omgeving. Er is wel een verzoek naar de gouverneur gegaan maar helaas is er geen antwoord gekomen. En dat terwijl er een wet is die zegt dat alle kinderen verplicht onderwijs dienen te ontvangen. Voor ons niet te begrijpen.... De kerkleider en enkele helpers, die wel kunnen lezen, helpen anderen te leren lezen door met hen uit de bijbel te lezen. Zo leren ze de letters en woorden herkennen. Dan is er bijbelschool. Kerkleider Thom gaat in een ander huis les uit de bijbel geven. Veel jongeren doen enthousiast mee. We wandelen rond in het dorp tot het gaat regenen en we kunnen schuilen onder een huis op palen. Als de bijbelschool is afgelopen, is het tijd voor afscheid. We maken nog een groepsfoto en schudden elkaar de hand. We leren ze 'doei' te zeggen en gaan naar de boot. Het is nog glibberiger geworden door de regen. We houden elkaar vast maar ondanks dat ga ik flink onderuit en zit helemaal onder de modder. Gelukkig heb ik een kramar, die kun je overal voor gebruiken, dus ook als rokje. Nadat Kia ons over een inmiddels haast onbegaanbare modderweg naar de bewoonde wereld heeft gebracht zoeken we snel een eetgelegenheden en onderkomen voor de nacht.

Jenny

Eén grote familie

Zondag 2 oktober

Vanmorgen naar de kerk. Dat was het oorspronkelijke plan tenminste. We willen een bijeenkomst bijwonen van de Jarai stam, een etnische groep in de jungle van noordoost Cambodja. Net zo als we gisteren hebben gedaan. Bemoedigen en bemoedigd worden.

De weg erheen geeft nogal problemen. En uiteindelijk moeten we besluiten om terug te gaan. Anderhalf uur hebben we zitten ploeteren in de modder.

[Bekijk hier onze belevenissen.](#)